

**Een karterend archeologisch
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen aan de Bommelweg
26 te Wadenoijen, gemeente Tiel (Gld)**

A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2009-41

Geldermalsen
22 april 2009
ISSN 1574-6887

Colofon

Een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van boringen aan de Bommelweg 26 te Wadenhoijen, gemeente Tiel (Gld)

ARC-Rapporten 2009-41
ARC-Projectcode 2008/340

Tekst

A.J. Wullink

Afbeeldingen

A.J. Wullink

Redactie

N. van Malssen

Versie 2.1 (Definitief), 22 april 2009

Autorisatie — C.G. Koopstra

Uitgegeven door

ARC bv

Postbus 41018

9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 22 april 2009

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

---

Projectgegevens

Projectnaam	Wadenoijen, Bommelweg 26 vervolg
Projectcode	2008/340
Archisnummer	34563
Projectleider	drs. A.J. Wullink
Contact	0345-620101, a.j.wullink@arcbv.nl
Opdrachtgever	Van Kessel Architectuur en Projectmanagement, ing. P.J.P. van Bergen
Contact	0345-589420, pvanbergen@vankessel.info
Bevoegd gezag	Gemeente Tiel, drs. I. Schuurin
Contact	0344-637111, i.schuuring@tiel.nl

Locatiegegevens

Toponiem	Bommelweg 26
Plaats	Wadenoijen
Gemeente	Tiel
Provincie	Gelderland
Kaartblad	39D
RD-coördinaten	NW: 152.930/430.710 NO: 152.990/430.740 ZO: 152.990/430.737 ZW: 152.930/430.707
Oppervlakte	170 m ²

Beschrijving onderzoekslocatie

Geologie	Formatie van Echteld, meandergordel van Zennewijnen
Geomorfologie	Rivieroeverwal
Bodem	Kalkrijke ooivaaggrond
Historische situatie	De locatie is pas na 1900 bebouwd
Archeologische verwachting	De locatie heeft een hoge trefkans op sporen vanaf de IJzertijd

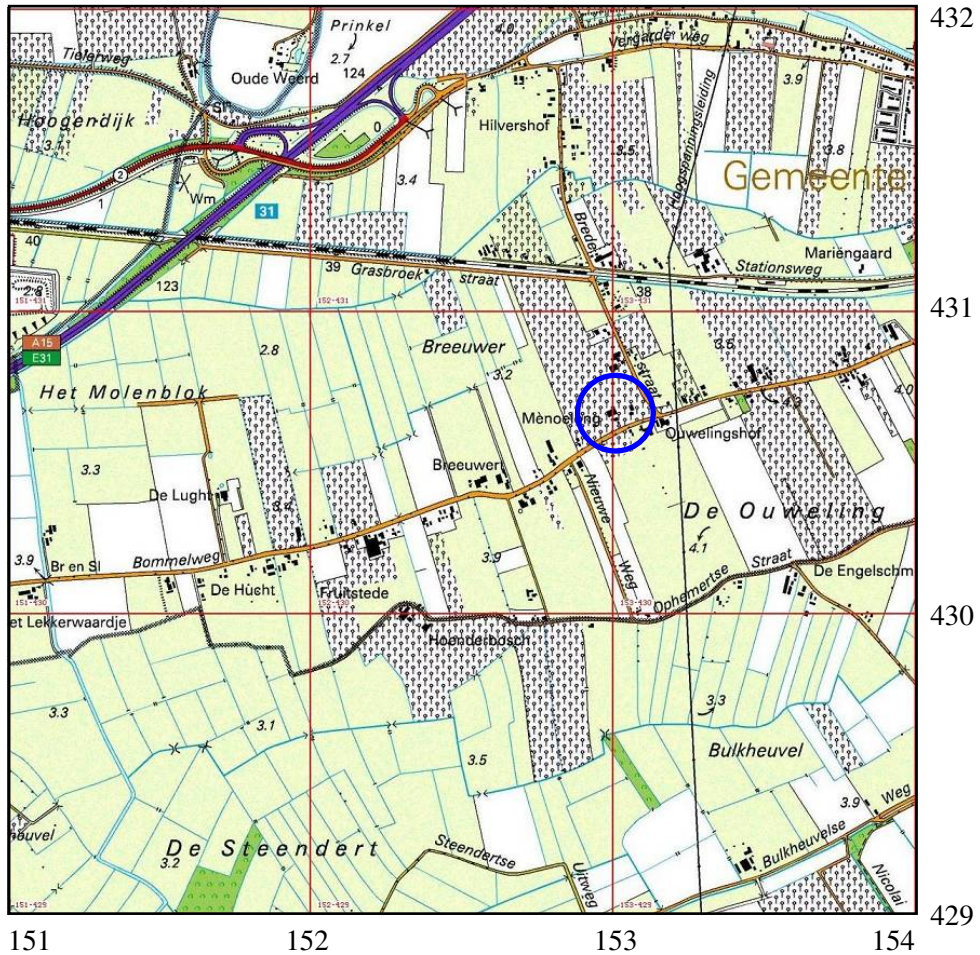

Legenda

Onderzoekslocatie

Afbeelding 1 Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

In opdracht van Van Kessel Architectuur en Projectmanagement uit Geldermalsen heeft Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) een karterend archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van boringen uitgevoerd aan de Bommelweg 26 te Wadenhoijen (afb. 1). Aanleiding tot dit onderzoek vormt de voorgenomen uitbreiding van een bestaande fruitloods op de onderzoekslocatie. De uitbreiding zal bestaan uit een nieuwe koelcel van 28×68 m. Op basis van het reeds uitgevoerde verkennend booronderzoek is voor het grootste deel van de nieuwbouwlocatie een lage archeologische trefkans van toepassing. Voor een smalle strook (2,5×68 m) aan de noordzijde van de locatie kon geen uitsluitsel worden gegeven: door de geplande werkzaamheden kunnen nog steeds archeologische waarden worden aangetast. Conform de Wet op de archeologische monumentenzorg dient het plangebied eerst te worden onderzocht op de aanwezigheid van archeologische waarden.¹ Het veldwerk is uitgevoerd op 10 maart 2009 door drs. A.J. Wullink van ARC bv. Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld worden in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.1).²

1.2 Onderzoeksgeschiedenis

In oktober 2008 zijn een bureau-onderzoek en verkennend booronderzoek verricht door ARC bv (Thijs & Wullink 2008). De conclusies van het bureau-onderzoek en het verkennend booronderzoek luiden:

De onderzoekslocatie ligt op de meandergordel van Zennewijnen. Deze meandergordel heeft een hoge trefkans op intacte archeologische resten en/of sporen. Op de meandergordel is een groot aantal vondsten gedaan uit de periode Midden-IJzertijd – Romeinse Tijd. Op een afstand van 25 m van de onderzoekslocatie is bij een veldkartering in 1993 aardewerk uit de Late IJzertijd en Romeinse Tijd gevonden. De locatie ligt op zeer korte afstand (minder dan 150 m) van de monumentterreinen 12009 en 12005. Beide monumenten bestaan uit nederzettingsterreinen uit de Midden-IJzertijd – Romeinse Tijd. De onderzoekslocatie heeft een totale oppervlakte van 1.850 m². Uit het veldonderzoek is gebleken dat op het grootste deel van de onderzoekslocatie (ca. 1.700 m²) onder de bestrating een puinverhardingslaag aanwezig is. Deze laag is tenminste in ieder geval 80 cm dik. Het was niet mogelijk om door dit pakket heen te boren. Aangezien het maaiveldniveau van dit verharde deel gelijk is aan het omringende land, kan worden gesteld dat tenminste 80 cm van de oorspronkelijke bodem is afgegraven. De kans dat hier nog intacte sporen aanwezig zijn, is hierdoor klein. Aan de uiterste noordzijde van het terrein bevindt zich een onverharde strook met een oppervlakte van 170 m² (2,5×68 m). Hier worden oeverafzettingen op beddingafzettingen aangetroffen. Deze oeverafzettingen zijn onder de bouwvoor onverstord. De hoge archeologische trefkans op sporen uit de Late IJzertijd – Romeinse Tijd blijft voor deze strook bestaan.

¹In werking getreden op 1 september 2007.

²De inhoud van de KNA kan worden geraadpleegd op www.sikb.nl.

1.3 Doel van het inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe het in het bureau-onderzoek voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren en met veldwaarnemingen te completeren. Het IVO bestaat uit drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennend onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterend onderzoek stelt vast of er al dan niet archeologische waarden aanwezig zijn. Het waarderend onderzoek bepaalt de waarde van de archeologische resten.

1.4 Werkwijze

Het IVO is uitgevoerd als een karterend booronderzoek. Hiertoe zijn op de onderzoekslocatie (2,5×68 m) zes boringen geplaatst, waarbij de afstand tussen de boringen 11 m bedroeg. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 12 cm. De boringen zijn tot een diepte van 120 cm –mv geplaatst. Het opgeboorde materiaal is met behulp van een boormes doorbrokkeld en onderzocht op de aanwezigheid van archeologische resten. De boringen zijn nauwkeurig beschreven volgens de Archeologische Standaardbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Resultaten inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boringen is weergegeven in afbeelding 2. De resultaten van het verkennend booronderzoek zijn opgenomen in bijlage 1. In alle boringen werd een pakket overwegend uiterst siltige kleien aangetroffen. Zo nu en dan waren de kleien iets minder siltig of juist zandig. Al met al kan worden gesteld dat het sedimentologisch gezien een vrij homogeen pakket oeverafzettingen betreft. In deze overafzettingen heeft zich een ooivaaggrond gevormd, die zich het beste laat beschrijven in boringen 11, 15 en 16. In deze boringen werd vanaf het maaiveld tot 40 cm –mv een donkerbruine bouwvoor aangetroffen. Hieronder werd bruine klei aangetroffen tot 70 cm –mv. Dit is het geoxideerde moedermateriaal. Tot 120 cm –mv werd vervolgens een grijsbruine laag aangetroffen met veel roestvlekken. Dit is de zogenaamde gley-zone, het niveau waartussen de grondwaterspiegel fluctueert. In de tussenliggende boringen (12–14) werd de indruk gewekt dat de bodem is afgetopt (bijvoorbeeld door egalisatie). Hier was geen echte bouwvoor aanwezig, maar werd van af het maaiveld de geoxideerde laag, de gley-zone en tot slot het gereduceerde moedermateriaal aangetroffen. Het opgeboorde materiaal is doorbrokkeld. De bouwvoor bevatte puin en baksteen. In boringen 11 en 15 werden ook in de laag hieronder baksteenspikkels aangetroffen. Deze spikkels zijn hier vermoedelijk door bioturbatie in terecht gekomen. Naast het baksteen en puin zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.

3 Samenvatting en conclusie

De onderzoekslocatie maakt deel uit van een nieuwbouwlocatie waar een koelcel wordt gerealiseerd. De locatie ligt op de stroomgordel van Zennewijnen. Deze

stroomgordel heeft een hoge archeologische trefkans op archeologische resten vanaf de IJzertijd. Tijdens het verkennend booronderzoek is gebleken dat de bodem op het grootste deel van de nieuwbouwlocatie is afgegraven voor de aanleg van een stabiliserende puinlaag voor de aanwezige klinkerverharding. Een klein gedeelte van de nieuwbouwlocatie viel echter buiten de verharding, binnen de boomgaard. Voor dit gedeelte kon niet worden uitgesloten dat er archeologische waarden aanwezig zijn. Het nu uitgevoerde karterend booronderzoek heeft aangetoond dat de oorspronkelijke bodem binnen deze strook waarschijnlijk deels ook is afgetopt. Afgezien van dit gegeven zijn er ook geen archeologische indicatoren of vondsten aangetroffen. Op basis van de bevindingen kan geen archeologische vindplaats worden vastgesteld.

4 Aanbeveling

Aangezien er binnen de onderzoekslocatie geen sprake is van een vindplaats, wordt geadviseerd om de onderzoekslocatie vrij te geven. De archeologische meldingsplicht blijft echter bestaan. Mochten tijdens toekomstige graafwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Tiel, te worden gemeld. Het bevoegd gezag beslist of de locatie definitief kan worden vrijgegeven.

Literatuur

Berendsen, H.J.A., 2004. *De vorming van het land*. Assen (Fysische geografie van Nederland). Vierde, geheel herziene druk.

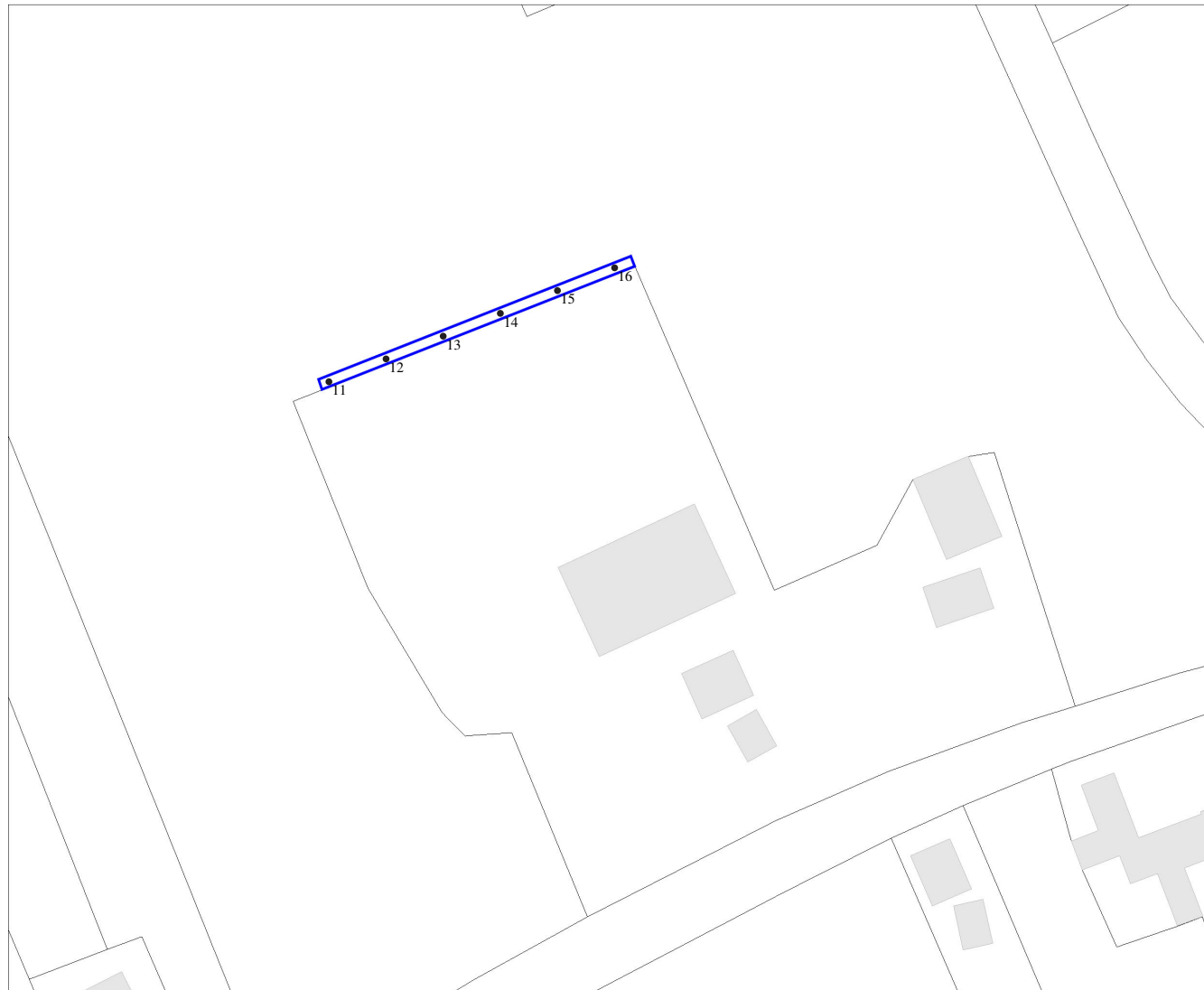
Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0*. Amersfoort.

Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

Thijs, W.J.F. & A.J. Wullink, 2008. *Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein aan de Bommelweg 26 te Wadenoijen, gemeente Tiel (Gld.)*. Geldermalsen (ARC-Rapporten 2008-101).

10-07-2008

153118 / 430787

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((e)TDN)

• 1 Boring

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

152862 / 430579

Afbeelding 2 Locatie van de boorpunten op de onderzoekslocatie (blauw omlijnd).

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	geschat, detailkaart 1:1000
Referentievlak	Nieuw Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, hoogtekaart 1:10.000
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	50 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)	z3	sterk zandig
K klei		
bijmengsel (onderdeel lithologie)	g3	sterk grindig
s3 sterk siltig		
s4 uiterst siltig		
z1 zwak zandig		

boring 11 Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Ks4	donker bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
70 Ks4	bruin	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor.
120 Ks4	grijsbruin	beëindigd	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.

boring 12 Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
50 Ks4	grijsbruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
120 Ks4	grijs	beëindigd	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje. <i>Sublagen:</i> zandlagen.

boring 13 Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Ks4	bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
120 Ks4	grijs	beëindigd	<i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje.

boring 14 Boormethode: edelmanboring.

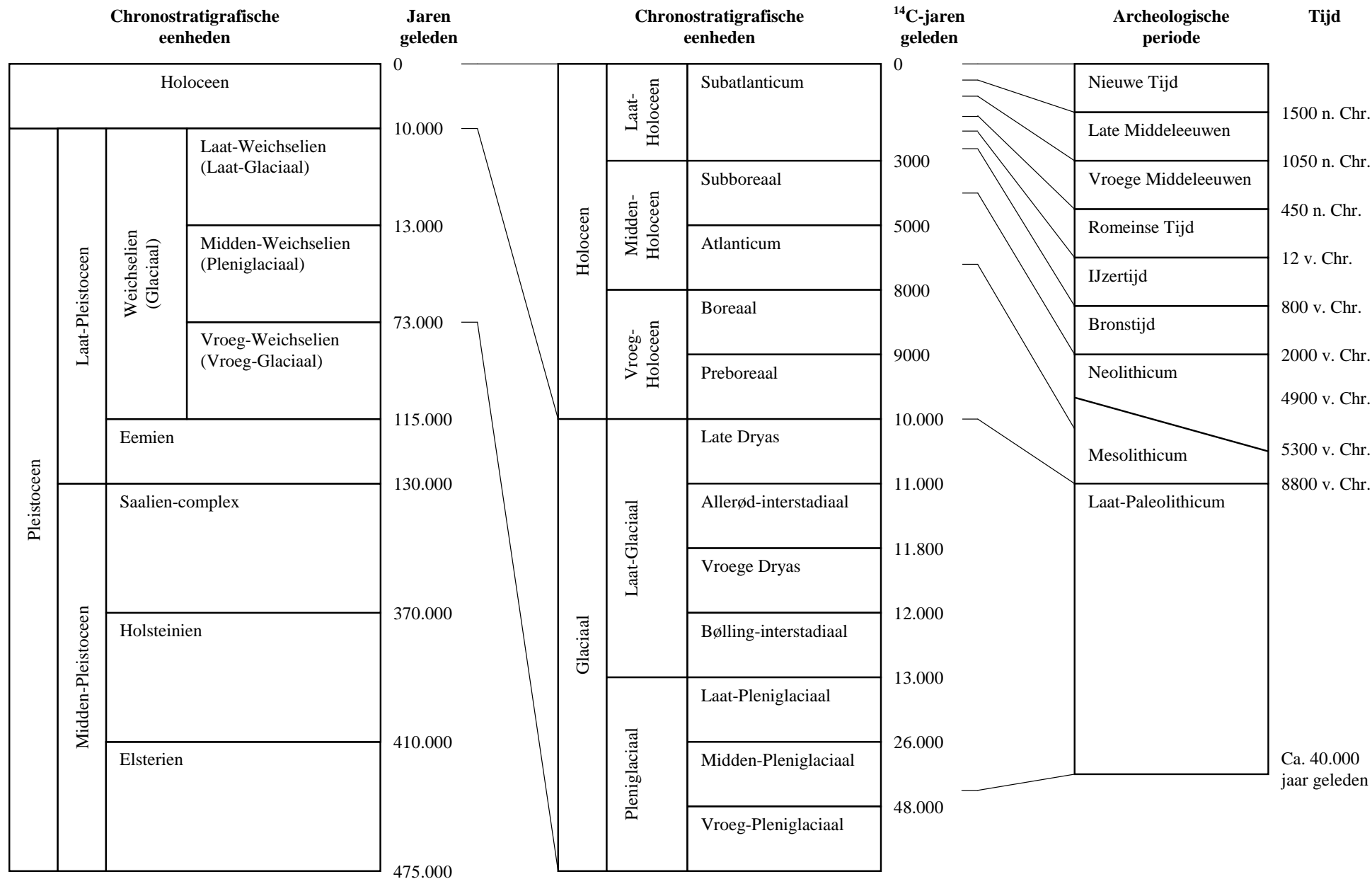
diepte lithologie	kleur	grens	
40 Ks4	grijsbruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
70 Kz1	bruingrijs	geleidelijk	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
120 Ks3	grijs	beëindigd	<i>Vlekken:</i> licht gevlekt, oranje.

boring 15 Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
20 Ks4	donker bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
60 Ks4	bruin	geleidelijk	<i>Sublagen:</i> zandlagen. <i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor.
120 Kz1	bruingrijs	beëindigd	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.

boring 16 Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
40 Ks4	donker bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor. <i>Bodemkundige interpretaties:</i> bouwvoor.
70 Ks4	bruin	scherp	<i>Vlekken:</i> matig gevlekt, oranje.
120 Kz3	bruingrijs	beëindigd	<i>Vlekken:</i> sterk gevlekt, oranje.

Bijlage 2 Een overzicht van geologische (chronostratigrafische) en archeologische periodes. Door: A.J. Wullink. Gebaseerd op: Brandt et al. 1992; De Mulder et al. 2003; Berendsen 2004.